

Joanna Trzaskalik
Iwona Bijak

Sprawozdanie z V Międzynarodowej Konferencji Logopedycznej
Logopedia w teorii i praktyce

5th International Conference Of Logopedics
Logopedics In Theory And Practice

W dniach 16 i 17 września 2017 roku odbyła się V Międzynarodowa Konferencja Logopedyczna *Logopedia w teorii i praktyce*. Obiektem zainteresowań konferencji były zarówno zagadnienia związane z naukowymi podstawami diagnozy i terapii zaburzeń mowy u dzieci, młodzieży i osób starszych, jak i również kwestie dotyczące praktycznych metod i narzędzi diagnostycznych w logopedii. Przedmiot oglądu stanowiły także metody i techniki terapii logopedycznej oraz ich efektywność. Konferencja odbywała się w przestrzeniach Śląskiego Międzuczelnianego Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie, które sprzyjały naukowym rozważaniom.

Cykl konferencji o tytule *Logopedia w teorii i praktyce* stanowi sztandarowe działanie Śląskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Logopedycznego. Tegoroczne wydarzenie miało zupełnie inny wymiar, ponieważ połączyło we wspólnym działaniu obok ŚO PTL, Instytut Języka Polskiego im. Ireny Bajero-wej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Wydział Zamiejscowy Nauk Humanistycznych i Społecznych w Mysłowicach Akademii Ignatianum w Krakowie oraz Fundację Wiedzy i Dialogu Społecznego Agere Aude. Patronatem honorowym konferencję objęli: minister nauki i szkolnictwa wyższego Jarosław

Gowin, rektor Uniwersytetu Śląskiego JM prof. dr hab. Andrzej Kowalczyk, rektor Akademii Ignatianum w Krakowie JM prof. dr hab. Józef Bremer SJ oraz Andrzej Kotala – prezydent Chorzowa. Uroczystego przywitania zgromadzonych gości dokonali: prof. Alicja Ratuszna – pomysłodawczyni Śląskiego Międzyuczelnianego Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych, prof. dr hab. Magdalena Pastuch – prodziekan ds. Promocji i Współpracy z Otoczeniem Wydziału Filologicznego UŚ, dr hab. prof. UŚ Mirosława Siuciak – dyrektor Instytutu Języka Polskiego UŚ i ksiądz dr Waław Królikowski SJ – dziekan Wydziału Zamiejscowego Akademii Ignatianum w Krakowie.

Szczególnym momentem konferencji było wręczenie nagrody *Logopedia Silesiaca 2017*, nagrody szczególnej, bo przyznawanej w drodze głosowania przez śląskie środowisko logopedyczne za działalność na rzecz śląskiej logopedii. Tegoroczną laureatką została znana i szanowana wśród logopedów śląskich mgr Marzena Lampart-Busse. Laudację wygłosiła dr Joanna Trzaskalik, przewodnicząca Śląskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Logopedycznego.

Pierwszy dzień konferencji stanowiły dwuczęściowe obrady plenarne oraz wykłady prowadzone w pięciu sekcjach. Obrady plenarne rozpoczął prof. dr hab. Stanisław Grabias wykładem nt. *Między medycyną a lingwistyką. Logopedia jako dyscyplina naukowa*. Profesor dr Henriette W. Langdon ze Stanów Zjednoczonych podjęła temat *Różnice pomiędzy językami czy zaburzenia? Studia przypadków uczniów mono- i bilingwalnych w czterech różnych językach*. Tę część zakończył swoim wystąpieniem prof. dr hab. Tomasz Woźniak. Tytuł jego wystąpienia brzmiał *Logopedia oparta na dowodach*. Druga, plenarna część konferencji, zawierała wystąpienia prof. dr Yulii Filatowej z Moskwy *Procesy rytmizacji mowy w kształtowaniu się mowy i jej zaburzeniach*, prof. dra Kurta Eggersa z Belgii *Tendencje w terapii jåkania: terapia oparta na dowodach – przekleństwo czy błogosławieństwo* oraz dr hab. Ireny Polewczyk *Funkcjonowanie dziecka z APD w szkole – wyzwania edukacyjne*. Należy dodać, że wszystkie wystąpienia na konferencji były tłumaczone symultanicznie, co wyzwałało chęć dyskusowania na temat prezentowanych przez mówców tez.

Na zakończenie sesji plenarnej miała miejsce dyskusja, będąca poszukiwaniem odpowiedzi na pytanie: dokąd zmierza logopedia? W dyskusji wzięli udział znamienici przedstawiciele polskiego i zagranicznego środowiska naukowego. Padło wiele pytań, problemy były rozważane w wielu aspektach, a spojrzenie na logopedię nie tylko z perspektywy interdyscyplinarności, ale także w ujęciu międzynarodowym stanowiło jeden z większych atutów całej konferencji.

W porze popołudniowej w pięciu sekcjach zorganizowane zostały kolejne wystąpienia na istotne w logopedii tematy. W części pierwszej głos zabrali: prof. dr hab. Mirosław Michalik (*Kompetencja lingwistyczna osób niemówiących*),

dr hab. Renata Marciniak-Firadza (*Jak badać kompetencje słowotwórcze u dzieci z niepełnosprawnością intelektualną*). W sekcji drugiej swoje wystąpienia prezentowali: dr Joanna Trzaskalik (*Zaburzenia oddychania jako przyczyna wad wymowy*), dr Monika Łuszczuk (*Biologiczne uwarunkowania rozwoju mowy u dzieci w wieku przedszkolnym: realizacja czynności połykania a jakość artykulacji (doniesienia z badań)*) oraz mgr Weronika Pudełko (*Zaburzenia emocjonalne dzieci z dyslalią – wykorzystanie metody Rysunku Rodziny w analizie wybranych problemów*). Sekcja trzecia zawierała prezentacje: dr Moniki Kazimierczak (*Samoocena stanu funkcjonalnego głosu studentów logopedii i filologii*), mgr Barbary Sambor (*Dysfonia dziecięca w praktyce logopedycznej*) i mgr Aleksandry Jastrzębowskiej-Jasińskiej (*Predyspozycje temperamentalne i poziom leku u jękających się dzieci i osób dorosłych*). Część czwarta obejmowała również trzy wystąpienia. Pierwsze *Diagnoza i terapia logopedyczna dziecka z zespołem CHARGE – studium przypadku* autorstwa: dr Anny Kejikovej, dr Teresy Kaczan, dr Magdaleny Kazimierskiej-Zajac oraz prof. dr hab. Joanny Rosińczuk. W dalszej części w kolejności głos zabrały: mgr Joanna Skowron (*Stopień stymulacji muzycznej, a poziom percepcji słuchowej u dzieci w pierwszym etapie edukacyjnym*) i mgr Dominika Pawlik (*Postępowanie logopedyczne w przypadku ucznia z zespołem Aspergera na etapie edukacji gimnazjalnej*). W sekcji piątej odbywały się warsztaty pt. *Terapia i typy temperamentu – praca z dziećmi jękającymi się i ich rodzinami*, które prowadził prof. dr Kurt Eggers. Warsztaty te były konsekwentnie tłumaczone na język polski.

W kolejnym, drugim dniu konferencji ponownie przewidziano dwie sesje plenarne, a po zakończeniu obrad – sześć warsztatów. W obradach plenarnych głos zabrali: prof. dr hab. Barbara Ostapiuk (*Źródła niezgodności w ocenie (wędzidełka) języka*), dr hab. Lilanna Konopska (*Pre-, peri- i wczesne postnatalne uwarunkowania dobrostanu dzieci z desonorizacją*) i dr hab. Anita Lorenc (*Charakterystyka artykulacyjna polskich retrofleksów*). W kolejnej części uczestnicy wysłuchali wystąpień dwojga zagranicznych gości: prof. dr Eliany Danilavichutie z Ukrainy (*Neurodynamiczne podejście do modelowania mowy w porażeniu mózgowym*) i prof. dra hab. Karla Neubauera z Czech (*Dorośle osoby po uszkodzeniu ośrodkowego układu nerwowego – wskazania do długoterminowej interwencji logopedycznej*). Na zakończenie swój temat *Efektywność terapii logopedycznej w przypadku zaburzeń czynności prymarnych i artykulacji* zaprezentowała prof. dr hab. Danuta Pluta-Wojciechowska.

Podsumowania oficjalnej części dokonały organizatorki konferencji prof. dr Danuta Pluta-Wojciechowska, dr Joanna Trzaskalik i dr Katarzyna Sujkowska-Sobisz, składając serdeczne podziękowania prelegentom, gościom i uczestnikom konferencji, których zaproszono do uczestnictwa w warsztatach.

Warsztaty poruszały różnorodną tematykę, skupiały się na umiejętnościach praktycznych i prezentowały metody, techniki, narzędzia, studia przypadków. Wśród poruszanych zagadnień znalazły się następujące:

1. *Diagnoza i kompleksowa terapia dziecka z centralnymi zaburzeniami przetwarzania słuchowego* – prowadzenie: mgr Julia Pyttel, mgr Bogusław Owczarek;
2. *Terapia afazji z wykorzystaniem technik multimedialnych na przykładzie programu „Afast! Powiedz to”* – prowadzenie: dr Małgorzata Szalińska-Otorowska, mgr inż. Michał Kręcichwost, mgr inż. Zuzanna Miodońska, mgr inż. Krzysztof Mrozowski;
3. *Postępowanie logopedyczne w przypadku dzieci z dysfunkcją oddychania oraz połykania* – prowadzenie: mgr Izabela Malicka;
4. *Rehabilitacja głosu w dysfonii porażeniowej* – prowadzenie: mgr Barbara Sambor;
5. *Dialog w diagnozie i terapii logopedycznej* – prowadzenie: mgr Justyna Serwin;
6. *Wczesna nauka czytania, gesty artykulacyjne oraz ćwiczenia wspomagające przygotowanie dzieci do nauki czytania i pisanie* – prowadzenie: mgr Radosław Szymański.

Na konferencję zostało przygotowanych aż 17 posterów naukowych, co wskazuje na ogromne zainteresowanie naukowców reprezentujących różne kraje.

1. *Etapy wdrażania ćwiczeń wspomagających naukę czytania* – mgr Radosław Szymański (Polska);
2. *Zaburzenia głosu dzieci z dyzartrią* – prof. dr Yulia O. Filatowa, Christina Reymer (Rosja);
3. *Leksykon nominatywny dzieci przedszkolnych ze specyficznymi zaburzeniami mowy i języka* – prof. dr Yulia O. Filatowa, mgr Maria S. Yushenkova (Rosja),
4. *Nowe technologie w terapii oddechowej w ramach terapii logopedycznej dzieci w wieku przedszkolnym* – prof. dr Yulia O. Filatowa, Tatyana Ozerenskaja (Rosja);
5. *Umiejętności tworzenia czasowników przez uczniów szkoły podstawowej z silnymi zaburzeniami mowy – aspekty psycholingwistyczne* – Halyna Hryban (Ukraina);
6. *Lalka w terapii logopedycznej w kontekście uczenia dzieci z zaburzeniami mowy* – dr Julia Ribstun (Ukraina);
7. *Specyfika kompetencji gramatycznej u dzieci z silnymi zaburzeniami mowy* – dr Liudmyła Trofymenko (Ukraina);

8. *Psycholingwistyczny model podręcznika „Reader” przeznaczony dla uczniów z silnymi zaburzeniami mowy* – dr Valentyna Ilianowa, dr Olha Arka-dieva (Ukraina);
9. *Innowacyjne podejście do dysortografii u uczniów z silnymi zaburzeniami mowy* – dr Zoriana Prohyda (Ukraina);
10. *Nabywanie słownictwa związanego z emocjami: wskazówki do pracy z uczniami drugiego języka* – Monica Hudnall B.A (Stany Zjednoczone);
11. *Efekt uczestnictwa prowadzonego w społecznych wystąpieniach u dzieci z autyzmem w integracyjnych programach sportowych* – Daniel Pearlstone B.A, Betty Yu B.A, Pamela Wolfberg B.A (Stany Zjednoczone)
12. *Umiejętności językowe polskich dzieci bilingwalnych w Anglii. Implikacje dla praktyki w zakresie rozwijania umiejętności czytania* – Marta Węsierska MSc., Emma Hayiou-Thomas PhD, Claudine Bowyer-Crane PhD (Wielka Brytania);
13. *Mowa dorosłych osób z mózgowym porażeniem dziecięcym* – mgr Kamila Szpyra (Polska);
14. *Zaburzenia form fleksyjnych u pacjenta z afazją. Studium przypadku* – mgr Monika Knapczyk (Polska);
15. *Skuteczne metody terapeutyczne – dziecko z APD* – dr Joanna Trzaskalik, mgr Julia Pyttel (Polska);
16. *Tendencje rozwojowe artykulacji głosek szczelinowych i zwarto-szczelinowych w grupach CCV-, VCC-, oraz -VCC* – dr Ewa Binkuńska (Polska);
17. *Testy fluencji słownej a diagnoza otępienia* – dr Renata Gliwa (Polska).

Dla uczestników konferencji przygotowano również bezpłatne plakaty profilaktyczne, upowszechniające praktykę i teorię logopedyczną, zachęcając ich do szerzenia świadomości logopedycznej w szkołach, przedszkolach, poradniach i przychodniach:

1. *Logopeda radzi. Chcę, aby moje dziecko poprawnie mówiło głoskę [r]*, autorki: dr Joanna Trzaskalik, mgr Iwona Bijak, mgr Martyna Polczyk;
2. *Sprawne ręce – piękna mowa*, autorki: dr Iwona Michalak-Widera, dr Łucja Skrzypiec;
3. *Nowoczesne technologie a rozwój mowy*, autorki: dr Iwona Michalak-Widera, dr Łucja Skrzypiec;
4. *APD – Centralne Zaburzenia Przetwarzania Słuchowego*, autorki: dr Joanna Trzaskalik, mgr Julia Pyttel.

Z okazji konferencji zorganizowano również wydarzenie o charakterze edukacyjno-społecznym zatytułowane *O mówieniu, o czytaniu, o pisaniu dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym*, przeznaczone dla nauczycieli,

pedagogów, logopedów oraz wszystkich zainteresowanych prezentowaną tematyką. Wydarzenie to odbyło się przeddzień konferencji – 15 września 2017 roku – i zostało zorganizowane przez: Fundację EDU-RES, Fundację Wiedzy i Dialogu Społecznego Agere Aude, Śląski Oddział Polskiego Towarzystwa Logopedycznego oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Chorzowie.

Po zakończeniu panelu Fundacja Agere Aude przygotowała na terenie SM-CEBI Logopedyczny Piknik Rodzinny *Indiańska wioska dobrej komunikacji*, by także najmłodszy mogli być częścią tego wieloetapowego wydarzenia.

V Międzynarodowa Konferencja Logopedyczna miała wymiar zarówno teoretyczny, jak i praktyczny – prezentowano najnowsze badania, podejścia badawcze, metody, a także omawiano zagadnienia na wielu przykładach. Na sali obrad plenarnych, podczas sesji panelowych, sesji posterowej, a także w czasie warsztatów pokonferencyjnych zgromadzono wielu wybitnych specjalistów z Polski, Belgii, Czech, Rosji, Ukrainy i Stanów Zjednoczonych. Międzynarodowy charakter wydarzenia pozwolił spojrzeć na wiele zagadnień logopedycznych w sposób uniwersalny. Zarówno w wystąpieniach, jak i w licznych dyskusjach została podkreślona interdyscyplinarność logopedii, a także potrzeba uznania jej jako samodzielnej dziedziny naukowej z uregulowanym systemem kształcenia.

Piąta, jubileuszowa, edycja konferencji była dotowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach umowy 897/P-DUN/2017 ze środków przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.